

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 99. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848423760/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

neske før han blev Konge. Kan det siges smukkere? Og hvem skulde tro, at det er Preusseren blandt alle Tidens Konger, som har haft denne Idé?

„Filosofisk Frihed i et disciplineret Land — Frihed for alle, Ven og Fjende, Gud indbefattet, Kongen ene undtaget“. Det blev hans store Tanke. Og han virkeliggjorde den.

Da han i 1740 blev Konge, var en af hans første Regeringshandlinger at afskaffe Torturen og at forkynde Samvittighedsfriheden: Det skete med de berømte Ord: *Alle Religioner skal tolereres, thi her maa enhver blive salig paa sin Façon.*

Frederik regerede enevældigt. Han var en Diktator saa god som nogen. Men hans Enevælde var oplyst, og Tolerancens Fane blev holdt højt til det sidste. Selv Jesuiterne, som i 1760'erne blev jaget ud af de fleste af Evropeas Lande, kunde føle sig sikre i den preussiske Fritænkernes Rige.

Helc den Opdragelse til Kongekaldet, som Frederik baade før og efter sin Regeringstiltrædelse gav sig selv, foregik hovedsagelig — paa Fransk. Til sin Lærer i Filosofi og Fransk valgte han alle Tidens første og mest galliske Kætter, *Voltaire*. Filosofen *Wolf*, den af hans egne Landsmænd, som paavirkede ham mest, lod han oversætte til Fransk. Oldtidens Klassikere læste han paa Fransk. Selv skrev han kun Fransk, og hans store Ambition var at ville skrive franske Vers. Det var navnlig det, *Voltaire* skulde hjælpe ham med. „Aldrig,“ skriver den kendte franske Historiker *Lavisse*, „har en Franskmand været mere fransk og mere præget af fransk Klassicisme end Kronprinsen af Preussen.“

Holberg, som ellers har langt mere end den trekantede Hat tilfælles med Frederik den Store, sad netop i disse Aar og kæmpede for Modersmaalets Anvendelse i alle hjemlige Forhold. Men alle Tidens største Preusser har efterladt sig en Produktion paa 30 Kvartbind, hvoraf den alt overvejende Del er skrevet paa Fransk.

Tysk Sprog og Litteratur var Frederik imod. Selv de af *Goethes* og *Schillers* Ungdomsarbejder, som udkom inden hans Død i 1786 forstod han ikke at værdsætte.